

FOTOUTSTILLING SOMMEREN 2016
TOLLBODEN PÅ LILLESAND BY- OG SJØFARTSMUSEUM

SJØMANNSBILDER FRA 1970-TALLET



**BILDER FRA ARBEID OG FRITID OMBORD I
M/S "MOSBAY" I 1976 OG M/T "GERINA" I 1980**

AV FOTOGRAF TRYGVE E. TØNNESEN

M/S ”MOSBAY”

Høsten 1976 fikk jeg igjen utferdstrang, selv om jeg godt visste fra tidligere ferder at hjemlengselen ville bli nesten utholdelig straks etter passering Oksø fyr. Planen var å komme meg til Lagos og fotografere gjennom Sahara-ørkenen. Oppsøkte Mosvold Shipping som jeg hadde reist med et par år tidligere. Mannskapssjef Tellefsen ga meg lov til å følge med M/S ”Mosbay” fra London til Lagos i slutten av november.

”Mosbay” gikk med sement i bulk og dekkslast fra London til Lagos, og med bauxitt fra Togo i Vest-Afrika til Rouen i Frankrike. Jeg gikk om bord i Rouen, og ble med skipet til London, hvor lasten skulle om bord, samt at en av dekkskranene som var ødelagt, skulle repareres. Da det viste seg at reparasjonen kunne ta en til to uker, hadde jeg ikke tålmodighet til å vente, så jeg reiste hjem etter å ha vært om bord ei uke. Sikkert det beste som kunne ha skjedd; Sahara hadde nok blitt en vel dumdrstig tur for en sart og beskyttet sørlending, født i Brekkestø og oppvokst i Randesund. Den uka jeg var om bord, fotograferte jeg besetningen i arbeid og fritid. Ikke for å ta fotografiske blinkskudd, men for å dokumentere livet ombord på et sørlands-skip i utenriksfart. Filmene ble framkalt i Fædrelandsvennens fotoavdeling (hvor jeg var freelancefotograf fra 1975-78), men det tok 40 år før bildene ble laget. Anledningen kom da Lillesand by- og sjøfartsmuseum skulle lage en utstilling om norsk sjøfart i en dramatisk omstillingsperiode både for sjøfolk og rederier på siste halvdel av 1900-tallet. Jeg hadde tatt vare på besetningslista fra november 1976. Tanken 40 år etter var å finne noen fra skipet som kunne fortelle om sine (sjømanns) liv, men det var langt fra enkelt etter så mange år. Av de 26 som var om bord i 1976, fikk jeg kontakt med åtte personer, hvorav fem ville fortelle om sitt liv på sjøen og i land. Jeg intervjuet og fotograferte Bjarne Murbræch (1. maskinist i 1976) i Åseral, Knut Rugtveit (maskin-assistent) i Drangedal og ekteparet Sonja og Loyd Svindal (messepike og telegrafist) fra Farsund. Helge Frammarsvik (2. styrmann) fra Naustdal, har selv skrevet teksten, mens kona har fotografert ham med et bilde av ham om bord i M/S ”Mosbay” i 1976.

Tveit i mai/juni 2016, Trygve E. Tønnesen

M/S ”Mosbay” ble bygget for A/S Mosvold Shipping Co., Kristiansand, og levert fra Uruga Dock Co. Ltd., Yokosuka I Japan, i februar 1967:

Bruttotonnasje: 17.346	Motor: Sulzer
Nettotonnasje: 9.628	Motorstørrelse: 10.500 BHK v/119 omdr.
Dødvekt: 27.032	Fart: 16 knop
Lengde: 167m	Solgt i 1979. Hugget opp på Taiwan i 1987.
Bredde: 24,85m	Bilder nr. 11-48:
Dypgang: 10,70m	M/S ”Mosbay” fra Rouen til London, 25.-30. november 1976

FRA ARBEIDSLIV OG FRITID OMBORD PÅ M/S "MOSBAY"



Bilde nr. 10

Nr.26

Nr.12

Nr. 14

Nr. 24

Nr. 13



Nr. 6

Nr. 8

Nr. 31

Nr.32



Nr. 11

Nr. 15

Nr. 4

Nr. 25

Nr.19

Nr. 38



Nr. 17

Nr. 34

Nr. 35

Nr. 28

Nr. 18



Nr. 23

Nr. 7

Nr. 3

Nr. 2

Nr. 27



Nr. 36

Nr. 37

Nr. 33

Nr. 29



Bilde nr. 20



Nr. 30



Nr. 1



Nr. 5



Nr. 22



Nr. 21



Nr. 9



Nr. 16

M/S "Mosbay" fra Rouen til London, 25.-30. nov. 1976

- Bilde nr. 1: Munter samling i lugaren til "Hiawata", kallenavnet til lettmatros Arne Johan Tangvik. Han fikk navnet på grunn av hans lange, sorte hår, og fordi han alltid gikk med pannebånd. Fra venstre: Reparatør Karoly Janos Liptovari, maskinassistent Knut Rugtveit og lettmatros Arne Johan Tangvik.
- Bilde nr. 2: Messepике Torill Næss tøyser med motormann Willy Samuelsen før mannskapet skal på land i London. Fra venstre: Motormann Frank Pedersen, 1. styrmann Lars Stendal (fra Høvåg), 2. styrmann Helge Frammarsvik, messepике Torill Næss, motormann Willy Samuelsen og messepике Sonja Svindal.
- Bilde nr. 3: Det er lørdag 27. november, og noen av besetningen hygger seg med en pils før en kveld på land. Fra venstre: 1. styrmann Lars Stendal, motormann Frank Pedersen og messepике Sonja Svindal (fra Kristiansand)
- Bilde nr. 4: "Mosbay" lossar bauxitt i Rouen, Frankrike.
- Bilde nr. 5: "Mosbay" passerer The White Cliffs of Dover på vei mot England. Her er Den engelske kanal på sitt smaleste.
- Bilde nr. 6: Matros Karl Risan og lettmatros Arne Johan Tangvik må stå på for å flytte en defekt redningsflåte med ei manuell talje.
- Bilde nr. 7: Losleideren stues vekk til neste tur.
- Bilde nr. 8: Sen kveld og surt november-regn ved avgang fra Rouen. Bauxittstøvet ligger fortsatt overalt på dekket.
- Bilde nr. 9: Mannskapets dagligrom shines opp av lettmatrosene Arne Johan Tangvik og Geir Guttormsen.

- Bilde nr. 10: Turen fra London til Lagos og tilbake til Rouen tok godt over en måned. Da er det viktig med god og nok mat. Lettmatros Arne Johan Tangvik og reparatør Karoly Janos Liptovari lempet forsyningene inn i kjølerommet.
- Bilde nr. 11: To venner og arbeidskamerater; smører Harald Ellingsen og motormann Frank Pedersen (fra Kristiansand).
- Bilde nr. 12: Siste finpuss på stempelet. Fra venstre: Smører Harald Ellingsen, maskinassistent Knut Rugtveit, reparatør Karoly Janos Liptovari, motormann Frank Pedersen og 1. maskinist Bjarne Murbræch (fra Kristiansand).
- Bilde nr. 13: "Mosbay" i ballast i Den engelske kanal.
- Bilde nr. 14: Siden det ble ekstra liggetid i London på grunn av ei skadet dekkskran, beordret maskinsjef Kåre Hansen stempelsjau på et av stempene.
- Bilde nr. 15: Motormann Frank Pedersen i nattøyet. Lettmatros Arne Johan Tangvik og reparatør Karoly Janos Liptovari erter ham litt.
- Bilde nr. 16: "Mosbay" har fått om bord sementlasta i bulk. Dekkmannskapet har skalket og sikret lukene før turen til Lagos. Været i London er surt og regnfullt. I byssa venter varm kaffe og kjeks på lettmatros Arne Johan Tangvik, bås Erling Neverdalen, matros Karl Risan og lettmatros Geir Guttormsen.
- Bilde nr. 17: 1. maskinist Bjarne Murbræch nede i sylindren diskuterer et problem med maskinassistent Knut Rugtveit og motormann Frank Pedersen.
- Bilde nr. 18: Reparatør Karoly Janos Liptovari nyter en liten pils etter en varm og støvete vakt.
- Bilde nr. 19: Motormann Frank Pedersen trivdes i maskinen, og han var selv en trivelig kar, slik som resten av besetningen på "Mosbay".
- Bilde nr. 20: M/S "Mosbay" ved de gamle dokkene i London, nær Gravesend. Nå er alt borte og erstattet av luksusleiligheter og kjøpesentre.
- Bilde nr. 21: Telegrafist Loyd Svindal hadde mye å holde styr på.
- Bilde nr. 22: Etter sementen var lastet rett i lasterommene, ble det heist om bord Ford lastebiler som dekkslast. Mye jobb med surring og sikring for alt som kunne skje i dårlig vær mot Afrika i begynnelsen av desember.
- Bilde nr. 23: 1. styrmann Lars Stendal (fra Høvåg) følger nøye med, men det er losen som har kommandoen opp Themsen.
- Bilde nr. 24: Stempelsjauen er ferdig, men boltene må festes forsvarlig. Reparatør Karoly Janos Liptovari og motormann Willy Samuelsen opererer den store luftdrevne muttortrekkeren.

- Bilde nr. 25: Her skal pundene få bein å gå på. Telegrafist Loyd Svindal med engelsk valuta mannskapet har bestilt for oppholdet i London. Motormann Frank Pedersen har fått sitt, mens smører Harald Ellingsen kvitterer.
- Bilde nr. 26: Akkurat nok plass til en mann i sylindren. 1. maskinist Bjarne Murbræch sjekker at bunnen er fri for smuss og partikler før stempelet kan senkes på plass, mens motormann Willy Samuelsen og maskinassistent Knut Rugtveit ser over arbeidsinstruksen.
- Bilde nr. 27: Siste finpuss før messepike Sonja Svindal skal i land med sin mann, telegrafist Loyd Svindal, og andre fra besetningen.
- Bilde nr. 28: 1. styrmann Bjarne Murbræch og kaptein Kåre D. Helgesen utveksler erfaringer en tidlig morgenstund i bestikken.
- Bilde nr. 29: Kaptein Kåre D. Helgesen i et tenksomt øyeblikk i Den engelske kanal. Ansvar for et kostbart skip og besetning er sikkert ikke alltid like lett å bære, selv for en skipper med lang fartstid og erfaring.
- Bilde nr. 30: Telegrafist Loyd Svindal mottar melding på radioen.
- Bilde nr. 31: Smører Harald Ellingsen har tatt seg en liten høneblund i en trossekveil. Reparatør Karoly Janos Liptovari har litt moro med ham.
- Bilde nr. 32: Besøk ombord av sjømannspresten i London, Helge Schmidt (fra Kristiansand). Lettmatrosene Geir Guttormsen og Arne Johan Tangvik, matros Henning Jøssang og Velferdens representant med ferske aviser.
- Bilde nr. 33: Byssa på et skip bygget i 1967 var ikke av de største og mest praktiske, men jobben blir uansett gjort. Her får 1. kokk Rolf Olsen hjelp av messepike Sonja Svindal, messepike Turid Olsen (gift med 1. kokken) og med hjelpemann Jan E. Eliassen som tilskuer.
- Bilde nr. 34: Mannskapslugarene var ikke luksuriøse, men messepike Sonja Svindal greier å gjøre seg fin med et lite speil i skuffehåndtaket.
- Bilde nr. 35: Ekteparet Sonja og Loyd Svindal speider etter England.
- Bilde nr. 36: Hjelpemann Jan E. Eliassen har kuttet seg i fingeren. Omsorgsfulle og vennlige Sonja sørger for plaster.
- Bilde nr. 37: En takknemlig Jan etter at Sonja har fikset fingeren.
- Bilde nr. 38: 2. styrmann Helge Frammarsvik sjekker at ”Mosbay” strengt følger seilingsleden gjennom den smale og sterkt trafikkerte engelske kanal.

M/T "GERINA"

Dette var et fotooppdrag for nybygget til A/S Gerrards Rederi i Kristiansand. Jeg reiste sammen med mannskapet til Uddevalla i mars 1980 for å følge med M/T "Gerina" til sitt første certeparti som da var ukjent. Håpet på å komme til U.S.A. eller Østen. Etter en del timer i sjøen, merket omtrent hele mannskapet at de var blitt matforgiftet, antakelig etter det siste måltidet på et lite hotell i Uddevalla (offiserene slapp unna, antagelig fordi de overnattet på et annet hotell). I tillegg kom skipet ut for full storm i Nordsjøen. "Gerina", som gikk i ballast, ble kastet hit og dit som en ball, bare at dette var en stor ball på 125.000 tonn. "Gerina" måtte gå på sakte fart, og etter to-tre døgn kunne endelig et utslitt mannskap og en forkommen fotograf legge til kai ved oljeterminalen Sullom Voe på Shetland. For meg ble det en noe skuffende kort tur, men allikevel en fin opplevelse sammen med flotte sjøfolk.

Legg merke til standarden og forskjellen på dagligrom og kontrollrommet i maskinen, i forhold til M/S "Mosbay" som var bygget 13 år tidligere i 1967.

M/T "Gerina" var nybygg nr. 305 fra Uddevallavarvet i Sverige i februar 1980.

Bruttotonnasje.: 65.173	Dypgang: 16,76m	Ombygget for bøyelasting ved
Nettotonnasje.: 4.2422	Motor: B&W	Cityvarvet i Gøteborg i sept/okt
Dødvekt: 125.690	Motorstørrelse:	1985. Solgt i 1987 til Shell
Lengde: 263,71m	BHK 23.900	Tankers(U.K.), London. Registrert
Bredde: 40,84m	Fart: 16 knop	i Aberdeen som M/T "Norrisia"





Bilde nr. 39



Nr. 40



Nr. 41



Nr. 42



Nr. 43



Nr. 44



Nr. 45



Nr. 46



Nr. 47

M/T "Gerina" over Nordsjøen og i oljebasen Sullom Voe på Shetland i slutten av mars 1980.

- Bilde nr. 39: Besetningen på jomfruturen i mars 1980.
- Bilde nr. 40: "Gerina" i flomlys ved kai i Sullom Voe.
- Bilde nr. 41: I Nordsjøen etter det verste uværet er over.
- Bilde nr. 42: Det kreves mange trosser på en stor tankbåt.
- Bilde nr. 43: Det var ulovlig å fotografere i Sullom Voe, men jeg måtte jo ha et bilde av skipet fra utsiden også.
- Bilde nr. 44: Slik så radiatorrommet ut i 1980. Stor forskjell fra "Mosbay" som ble bygget i 1967.
- Bilde nr. 45: Et fyldig bibliotek var ingen selvfølge til sjøs, men på "Gerina" hadde besetningen gode forhold.
- Bilde nr. 46: Også dagligrommet var gjort mest mulig trivelig og "landlig". På "Gerina" var det felles dagligrom og messe for offiserer og mannskap. På "Mosbay" fra 1967 var tilsvarende rom ganske enkle og litt "sterile", mens offiserene hadde noe høyere standard både på lugarer, dagligrom og messe. Selv langt utpå 1970-tallet var det på de fleste skip et skille mellom offiserer og mannskap.
- Bilde nr. 47: Maskinens kontrollrom. Ingen oljefiller her